

MÁLTEIGURIN

Skuldin og skyldin

Tann keni Jógvan við Anna gjørdi eina ferð eina orðabók, sum hann kallaði «Oføroysk-føroysk orðabók». Bókin er full av góðum og ofta fantasifullum uppskotum um, hvussu vit kunnu seta serføroysk orð í staðin fyri orð, sum eru koin úr donskum ella bera dæmi av donskum. Burtursæð frá, at bókin er puristisk, t.e. bara miðar í móti at «reinsa» málið, er alt gott at siga um hana. Hon kann vera fyrmynd hjá øðrum. Til dømis hevði tað verið ein góð idé at gjørt orðalistar og orðabækur yvir tey mongu orðini, sum puristar hava bronglað ella beint fyri.

Ein sovorðin brongligreipa er *skuldin* og *skyldin*. Í vanligum, óspiltum málbrúki er eingin ivi: *skuldin* er nakað, sum vit (tíverri) hava í bankanum ella sparikassanum. Men eru vit sek í nøkrum, hava vit gjørt nakað skeivt, hava vit syndað, so hava vit *skyldina*. Hóast orð kunnu hava sama uppruna, er eingin grund til at veija tey saman, tá ið tey hava fingið tveir ymiskar og kristallklárar týðningar.

Eitt annað orð er *'visur'*. Almúndiligt fólk veit, hvat *'visur'* er. Vit vita, at Salomon bleiv kallaður Tann Visi. Ungdómur og vísdómur fylgjast sjáldan at. *'Visur'* er tað sama sum *'klókur'* – við einari hátíðarligari og styrkjandi nuancu.

Men av tí at eitt orð, *'vissur'*, bleiv hildið at ljóða «for dansk», settu reinsarar sær fyri at troka *'visur'* inn fyri *'vissur'* – hóast orðini hava hvor sín tyðiliga týðning. Hetta siggja vit m.a. hjá Svabo. Hann sigur um *'vissur'*: vis, certus. Altså tað sama sum á nútíðarføroyskum: vissur, sikkert, uttan iva. Men um *'visur'* sigur hann: vis, klog, sapiens, prudens. Og so leggur hann tann týðningin afturat, sum enn mann liva í gerandismáli: 'god at finde igen, lige for øjnene, som læt kan findes'. Lykilin lá pára visur á borðinum.

Eitt annað dømi úr gerandismáli: um tvey, sum vóru farin at 'ganga saman', bleiv sagt, at tey nú vóru «púra viss». Um tey eisini vóru *'vis'*, var nakað heilt annað.

Soleiðis kunnu vit royna at rekja orðaflokkur, sum málbotarar og lærarar hava lagt stóra orku í at hoyggja saman. «Eg eri visur í, at...» sigur tann orðaríki politikarin. Hann átti at sagt: «Eg eri vissur í, at...» Ella hann kundi tikið navnorðið: «Í mínum óskyldiga og barnsliga sinni er sóklárlar *vissa* um, at vit sjálvi hava komið okkum í *skuldina*, men dansk- arar eiga at fáa *skyldina*...»

C.

Gamlamannadansur í Klaksvík

Kl fer í heyst og í vetur undir fyriskipan av ymiskum tiltøkum, ið skulu geva felagnum nakað av peningi.

Førsta tiltakið verður ein gamlamannadansur, sum verður í Klaksvík í Tróttarhøll leygarkvöldi 4. november.

Long tíð er síðan gamlamannadansur var, so tað kemur helst væl við hjá norðoyingum, aftur at sleppa at hugna sær við góðum dansitónleiki. Tá kl nevnið norðoyingar, so meina teir norðoyingar, tí bæði áðrenn og eftir dansin kunnu fólk á Víðareidi, í Hvannasundi, Norðdepli og Árnafirði koma í dans og heimaftur við bussi.

Kl sigur í tíðindaskrivi, at ætlanin er at gera nóg burtur úr hesaferð. Hellini verður skryð innan sum ongantíð fyrr. Eisini verður café og gardroba og tónleikur verður í 1. klassa.

Tónleikurin verður framfodur av Jens Lisberg og øðrum. Jens Lisberg er kendur fyri sín lætta og væl umtókta dansitónleik. Jens hevur drúgvur royndir innan tónleik, og er hetta ikki fyrstu ferð, hann spælir fyri norðoyingum.

Kl vónar at nógv fólk koma í dans og at øll fáa eitt gott og hugnaligt danskvöld.

Upplýsa um bróstkrabba

Føroya Felag móti Krabbameini fer í døgunum 23.–25. oktober undir kunningariltak fyri kvinnur, ið hava fingið skurðvígðgerð fyri bróstkrabba. Í samstarvi við SIRI, hava vit fingið í lag, vitjan av Lis Løfberg, ið er serfrøðingur á økinum innan bróstprotesir. Hon hevur í eini 20 ár fingist við arbeiðið innan bróstprotesir og hevur eisini arbeiðið nógv við kanningum um hvønn stuðul, kvinnur ið hava fingið vígðgerð, hava fyri neyðini.

Í Danmark hevur Kræftens Bekæmpelse sett allan oktober mánað av til kunning um bróstkrabba. Har eru Kræftens Bekæmpelse og víðagitna Estée Lauder gingin saman um eina røð av tiltøkum, fyri at vekja ans fyri bróstkrabba. Kosmetik-handlar kring alt Danmark taka lut og í sambandi við tiltakið, verða 30.000 ljósareyðar sloyfur býttar út til viðskiftafólk í handlunum.

Við at bera eina sloyfu, kanst tú vísa at tú stuðlar bardaganum móti bróstkrabba. Í Føroyum er eisini ein stuðulsbólkur fyri kvinnur ið eru ella hava verið raktar av krabbameini. Stuðulsbólkurin «Bót til bata» veitir ráðgeving og leiðbeining til allar kvinnur, ið hava fingið vígðgerð og hava

okkurt at spyrja um ella bara vilja hava onkran at tosa við. Tað er kanska freistandi at halda, at ein sjúka er ein sjúka og at eftir eina vígðgerð er alt sum tað plagdi. Men eingi menniskju eru eins og tískil er eingin liðug uppskrift uppá, hvussu lívið eigur at livast undan ella eftir eina vígðgerð fyri eina lívshættuliga sjúku. Hesir spurningar verða vígðgerðir á kunningarfundinum í komandi viku. Kunningarfundirnir verða hildnir bæði fyri starvsfólki á Landssjúkrahúsinum og sjúklingum, ið hava verið til vígðgerð.

Skráin fyri kunningarfundirnir er henda:

Týsdagin 24. oktober, frá kl. 10.00–12.00 á Hotel Vágum

Frá kl. 15.00–18.00 í handlinum hjá SIRI í Dr. Jacobsensgøtu

Kunningarfundurin fyri áhugabólkinum Bót til bata verður í hølunum hjá Føroya Felag móti Krabbameini 26. okt. kl. 15.00–16.30.

Føroya Felag móti Krabbameini skipar eisini fyri kunningarfund og ráðgeving í Jóanesar Paturssonargøtu 24, tann 25. okt. frá kl. 9.30–17.00.

Við heilsan

Føroya Felag móti Krabbameini

OPIÐ HÚS Aftan fyri leiktjældini

Í sambandi við framførslu av leikinum «Somu tíð, sama stað» eftir Bernhard Slade í komandi viku, hevur Sjótleikarhúsið opið hús sunnudagin frá kl. 15–17.

Høvi verður at siggja part av leikinum undir venjing. Aftan á verður hugnaløta við kaffimunn og eitt prát við tey, sum hava við leikin at gera.

Forsøla av atgongumerkjum verður í húsinum.

Havnar Sjótleikarfelag

LÍF

Søkt verður eftir venjara til vaksnamnadeildina kappingarárið 1996.

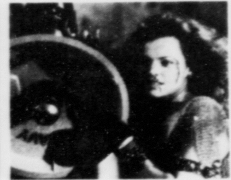
Umsóknarfreist 01/11-95.

LÍF

Postbú 58,
FR-520 Leirvík

Komandi filmirnir

Havnar Bio



Kureren

Havnar Bio frumsýndi í gjárkvöldið trillaran Johnny Mnemonic. Kurerarin, ella sendimaðurin, ið er ein søga úr komandi øldini har infor matión er vorðin tann týðningarmiklasta handilsveran. Teir loyniliga astu upplýsingar nír verða fluttir av einum serligum liðið, teir sokallaðu Mnemonics, og sum kunnu bjóða ta størstu trygdina.

Johnny Mnemonic (Keanu Reeves) er kurer, sum flytir týðningamikla vitan. Vitanin verður flutt av teldum og beinleiðis í heilan. Men Johnny má rinda dyrt fyri hetta arbeiði. Fyri at hava pláss fyri so nógvm upplýsingum sum gjørligt í heilanum, er stór ur partur av minninum tikin úr heilanum. Men nú vil hann hava minnið aftur og tað er ein kostnaðar mikil ætlan. Fyri at savna pening til hetta, so átekur hann sær eina seinastu uppgávu. Fyri eina japanska fyrirtøku skal hann flyta sera kostnaðarmiklar upplýsingar til nakrar visundamenn í New York.

Men her gongur ikki sum ætlað. Hann fær ov nógvar upplýsingar sendar inni heilan, verður yvirleiddur, og finnr hann ikki eina kodu, sum kann minka um upplýsingarnar í heilanum, so doyir hann innan 24 tímar. Næstu tímarir eri sera spennandi, har tann víðagitna og hørðenda japanska Mafia hevur ein týðandi leiklut.



Margarinfabrikin – virkshús fyri børn og ung

Opið er soleiðis:

Børn (9–13 ár) mánað-fríggjad. kl. 13.00–17.00.

Ung (14–25 ár) mánað-hósadag kl. 19.00–23.00, og fríggjad. – leygard. kl. 21.00–03.00.

Margarinfabrikin – virkshús fyri børn og ung

Aðalfundur verður mánaðkvöldið 6. nov. kl. 19.00. Møtið fjølment!

Feroyahúsið í Keypmannahavn

Heystið 1995 hevur Feroyahúsið í Keypmannahavn hesar upplatingartíðir: týsdag, mikudag og hósadag kl. 12–21. Fríggjadag kl. 12–24, sunnudag kl. 14–17.

Mánadag stongt og leygardag dansur, um ikki annað er lýst.

AA fundir í Tórshavn
Leygardagin kl. 17.00 og

kl. 22.30 í Uppistovu.

Sunnudagin kl. 11.00 í Uppistovu og kl. 17.00 opin fundur, øll eru vælkomin.

Sunnukvöldið evnisfundur kl. 20–21.30 á Vaskarinum.

Mánakvöldið kl. 20.00 í Uppistovu.

Prógv

Hanus R. Jensen úr Havn hevur fingið sveinabrev sum maskinsmiður. Hann lærði á Tórshavnar Skipasmiðju, lærimeistarar vóru Tórbjørn Holm og Mourits Mohr.

Turið við Høgadalsá úr Havn hevur fingið sveinabrev sum hárfriðkari. Hon endaði læruna í hártovuni «Liljan» í Havn við Katrini Mikkelsen sum lærimeistara.

Sámal Svartá úr Saksun hevur fingið sveinabrev sum maskinsmiður. Hann lærði á Tórshavnar Skipasmiðju, lærimeistarar vóru Tórbjørn Holm og Mourits Mohr.

Durita Jakobsen úr Syðrugøtu hevur fingið lærubrev í skrivstovuyrkinum. Hon lærði hjá Strandfaraskipum Landsins í Tórshavn, lærimeistari var Ottar Olsen.